

Dosarul nr. 2ra-1791/2018

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (N. Pasecinic)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (V. Buhnaci, L. Pruteanu, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

03 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Popa împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco și a fost menținută hotărârea din 02 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a ț ă :

La 25 ianuarie 2017 Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că pe perioada anilor 2010-2011 Valeriu Arnăut prin înșelăciune și abuz de încredere, în repetate rânduri, a dobândit ilicit de la reclamant mijloace bănești în valoare totală de 36 850 de euro și 100 de dolari SUA, cauzând astfel ultimului prejudiciul material în proporții deosebit de mari.

A remarcat că în aceeași perioadă Valeriu Arnăut aflându-se pe teritoriul r-lui Basarabeasca a răpit automobilul Toyota Avensis Verso nr./î XXXXX ce aparține reclamantului cu drept de proprietate, și a provocat un accident rutier în urma căruia automobilul sus-indicat a fost grav și în mod ireparabil avariat. Ulterior, pârâtul a înstrăinat automobilul menționat avariat unei persoane terțe, iar mijloace bănești obținute de la această persoană le-a însușit.

Ca urmare a distrugerii ireparabile a automobilului în circumstanțele expuse, lui Tudor Popa i-a fost cauzat prejudiciul material în proporții deosebit de mari în

suma de 14 000 de euro, ceea ce reprezintă valoarea de piață la acel moment a automobilului.

Astfel, faptele comise de Valeriu Arnăuț împotriva reclamantului au fost calificate de către Procuratura r-ului Basarabeasca ca fiind infracțiuni prevăzute de art. 190 alin. (5) și art.192/1 alin. (1) Cod penal, fiind obiectul urmăririi penale în cauza penală nr. 2010458013, desfășurată pentru perioada 25 noiembrie 2010 – 30 iunie 2011, finalizată cu punerea lui Valeriu Arnăuț sub învinuire la data de 30 iunie 2011 și transmiterea cauzei spre examinare în instanța de judecată la data de 10 septembrie 2011.

A specificat că în cadrul urmăririi penale reclamantul a înaintat acțiunea civilă și a fost recunoscut în calitate de partea vătămată și parte civilă (la data de 30 noiembrie 2010 și la data de 14 ianuarie 2011 pe capătul de acuzare de „Escrocherie” și la data de 15 aprilie 2011 - pe capătul de acuzare „Răpirea mijlocului de transport”).

A menționat că examinarea de către instanțele de judecată a cauzei penale de învinuire a lui Valeriu Arnăuț în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și art.192/1 alin. (1) Cod penal și implicit a acțiunii civile a durat în total practic 5 ani începând cu data de 23 septembrie 2011 – 26 iulie 2016, însă fără ca Valeriu Arnăuț să fie recunoscut vinovat și condamnat, și fără ca pretențiile din acțiune civilă să fie soluționate de instanțe de judecată.

Prin sentința din 14 iunie 2013 a Judecătorei Basarabeasca Valeriu Arnăuț a fost achitat de comiterea infracțiunilor încriminate pe motiv, că faptele încriminate nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, iar în ceea ce privește acțiunea civilă înaintată de reclamant în cauza penală - aceasta a fost lăsată fără examinare, cu recomandare adresării separate în procedură civilă.

Prin decizia din 26 martie 2014 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile declarate de Tudor Popa și procuror împotriva sentinței primei instanțe, casată sentința și decisă condamnarea lui Valeriu Arnăuț în baza art. 190 alin. (5) Cod penal cu aplicarea pedepsei închisorii pe un termen de 8 (opt) ani. În ceea ce privește acțiunea civilă înaintată de Tudor Popa în cauza penală, aceasta a fost admisă în principiu, cu recomandarea adresării separate în procedură civilă.

Prin decizia din 11 noiembrie 2014 a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile, declarate de apărătorul lui Valeriu Arnăuț și procuror împotriva deciziei instanței de apel, aceasta decizie fiind casată cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Prin decizia din 23 decembrie 2015 a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Tudor Popa și procuror împotriva sentinței primei instanțe, cu menținerea sentinței în vigoare.

Prin decizia irevocabilă din 26 iulie 2016 a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție au fost respinse recursurile declarate de Tudor Popa și procuror împotriva deciziei instanței de apel, cu menținerea acesteia.

Astfel, conform retrospectiviei relatate, durata totală a procesului penal în privința lui Valeriu Arnăuț, în cadrul căruia reclamantul având statut de partea vătămată și civilă a fost de circa 6 ani începând din 25 noiembrie 2010 până la 26 iulie 2016, ceea ce reprezintă o perioadă de timp mai mult ca excesivă a procedurilor prejudiciare și judiciare, în care a fost implicat reclamantul. Și acesta

în pofida faptului că pentru toată perioada procesului penal (atât la etapa urmăririi penale cât la examinarea cazului de către instanța de fond, apel și recurs, reclamantul a exercitat cu bună-credință drepturile sale procesuale, prezentându-se personal la chemarea organului de urmărire penală, procurorului și/sau instanței de judecată, s-a deplasat și a participat la toate ședințele de judecată în instanța de fond și în instanța de apel, chiar dacă asta a implicat cheltuieli de deplasare considerabile, întrucât urmărirea penală și judecată în prima instanța s-a desfășurat pe parcurs de circa 3 ani în or. Basarabeasca, unde reclamantul era nevoit să se deplaseze din cont propriu de nenumărate ori din mun. Chișinău), în condițiile când la solicitarea organului de urmărire penală, procuraturii și/sau instanțelor de judecată reclamantul a prezentat toate explicațiile de rigoare, a depus mai multe acte și alte probe referitoare la caz.

A specificat că, cazul dat este un exemplu elocvent al încălcării grave a dreptului reclamantului la examinarea într-un termen rezonabil a cauzei sale. Respectiva încălcare a provocat reclamantului disconfort moral extrem de grav, incertitudinea pentru viitor și dezamăgirea profundă în ceea ce privește modul de desfășurare a actului de justiție în Republica Moldova și buna funcționare a autorităților judiciare. Mai mult, implicarea pe parcurs de 6 ani într-un proces penal fără de sfârșit pe parcursul căruia reclamantului inițial i s-a insuflat concluzia privind vinovăția făptașului, apoi s-au emis mai multe acte de dispoziție neîntemeiate, neconsecvente și contradictorii, a afectat ireparabil starea de sănătate psihico-emoțională a reclamantului, provocând starea perpetue de anxietate și frustrare, nervozitate, dezamăgirea în viață și în forțele proprii.

A solicitat reclamantul constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui Valeriu Arnăut în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin.(5) și art. 192/1 alin. (1) Cod penal și repararea prejudiciului moral cauzat prin încasare în sumă de 600 000 de lei.

Prin hotărârea din 02 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea depusă de Tudor Popa a fost admisă parțial, fiind constată încălcarea dreptului lui Tudor Popa la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui Valeriu Arnăut în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin. (5) și art. 192/1 alin. (1) Cod penal, în perioada 14 ianuarie 2011 până la 26 iulie 2016, unde Tudor Popa a avut calitate procesuală de parte vătămată și parte civilă și încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tudor Popa prejudiciul moral în mărime de 15 000 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

La 30 iunie 2017 Tudor Popa a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 02 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii cererii de chemare în judecată cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

La 30 iunie 2017 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 02 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Tudor Popa și Ministerul Justiției, și s-a menținută hotărârea din 02 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 12 iulie 2018 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului Ministerul Justiției a indicat că consideră neîntemeiată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante soluționării cauzei, precum și și-au bazat soluția pe fapte neprobate.

A relatat că instanța de apel a dispus eronat încasarea prejudiciului moral în mărime de 15 000 de lei, deoarece în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzelor civile, or, toate amânările ședințelor de judecată ce au avut loc sunt perfect explicate și motivate.

La 15 august 2018 Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco a depus recurs împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia cu modificarea hotărârilor judecătorești în partea încasării prejudiciului moral de la suma de 15 000 de lei până la 600 000 de lei.

În motivarea recursului a indicat dezacordul parțial cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, menționând că acestea urmează a fi modificate în sensul majorării compensației prejudiciului moral, or, Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 constă în instituirea garanțiilor și protecției statale oferite cetățenilor Republicii Moldova.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare corect au constatat încălcarea dreptului recurentului Tudor Popa la examinarea procedurilor penale în termen rezonabil, însă mărimea compensației prejudiciului moral acordată este vădit disproporțională în raport cu stresul și frustrările suferite de recurent și totodată este una diminuată în coraport cu practica judiciară stabilită pe cazuri similare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 martie 2018.

Ministerul Justiției a recepționat decizia recurată la 15 iunie 2018 (f.d.6, vol II).

Tudor Popa a recepționat decizia instanței de apel la 18 iunie 2018 (f.d.11-12, vol.II).

Astfel, recursurile declarate la 12 iulie 2018 și 15 august 2018, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și

face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând temeiurile invocate în recursuri în raport cu materialele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului..

Completul Colegiului menționează că Ministerul Justiției și Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco în cererile de recurs nu au invocat nici unul din temeiurile de declarare prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) Codul de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul judiciar indică că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, fără a se examina temeinicia lor.

În acest sens, completul reiterează prin prisma jurisprudenței CtEDO că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor argumentele recursurilor au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordine de apel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Ministerul Justiției și Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției și Tudor Popa, reprezentat de avocatul Oleg Bondarenco.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat